

Turun yliopiston ylioppilaskunta kiittää Suomen ylioppilaskuntien liittoa mahdollisuudesta lausua liittokokousmateriaaleista.

Yleistä

Toivomme SYL:n toiminnan keskittyvän kevään 2015 aikana voimakkaasti eduskuntavaalivaikuttamiseen, johon on luotu hyvä pohja aikaisempien hallituskausien työllä. Haluamme, että projektille turvataan riittävät resurssit. Esitämme, että toimintasuunnitelman projekti 3. *Opiskelijan toimeentulon tulevaisuus* poistetaan ja projektit 4. *Maisteri 2.0* ja 5. *Maailman paras työelämä* yhdistetään.

TYYN lausunto Suomen ylioppilaskuntien liiton (SYL) vuoden 2015 toimintasuunnitelmasta

Yksityiskohtaiset kommentit projekteittain

1. Eduskuntavaalit 2015 ja hallitusohjelma 2015–2019

Neljä jo aiemmin hyväksyttyä eduskuntavaalitavoitetta ovat sisällöltään vahvoja ja niiden käytännön toteuttaminen muotoutuu poliittisen tilanteen myötä.

Hallitusohjelmataavoitteesta 1. *Turvataan YTHS:n rahoituspohjan vakaus ja palveluiden saatavuus* tulisi poistaa viimeinen lause koskien automaatiojäsenyyteen perustuvaa AMK-laajennusta YTHS:n palveluiden piiriin, sillä kirjaus on menettänyt ajankohtaisuutensa.

Hallitusohjelmataavoitteessa 2. *Opiskelijan riittävä toimeentulo nyt ja tulevaisuudessa* tulisi riveillä 46–47 muotoilla perheellisiä opiskelijoita koskeva lause seuraavasti: ”Opintotukea kehitetään erityisesti opiskelijalapsiperheiden toimeentulon parantamiseksi palauttamalla opintotuen huoltajakorotus.” Näemme, että huoltajakorotuksen tulisi olla ensisijainen keino perheellisten opiskelijoiden aseman parantamiseksi, eikä vain yksi esimerkki.

Lisäksi saman kohdan viimeisessä lauseessa luonnehditaan SYL:n ajavan ”perustuloa, joka rahoitetaan nykyisen toimeentulojärjestelmän puitteissa”. TYY katsoo, ettei perustulon rahoittamiseen ole otettu SYL:n linjapaperissa kantaa, ja epäselvyyksien välttämiseksi lause tulisi poistaa. Esitämme, että perustuloa

käsittelevä lause korvattaisiin eduskuntavaalitavoitteissa yhdellä konkreettisella askelmerkillä Askeleet kohti perustuloa -paperista, kuten sosiaalietuuksien yksilökohtaistamisella.

Hallitusohjelmataavoitteessa 3. *Maksuton ja laadukas koulutus* tulisi kuvata, mitä päällekkäisen sääntelyn purkamisella tarkoitetaan sekä miten ja kuka vahvistaa yliopistojen yhteistyötä.

Hallitusohjelmataavoitteen 4. *Vauhtia korkeakoulukentän rakenteelliseen kehittämiseen* kirjaus ”Korkeakoulujärjestelmässä ei ole tarpeettomia raja-aitoja estämässä opiskelijoiden, opettajien ja tutkimustiedon liikkuvuutta eri korkeakoulujen välillä” vaikuttaa opiskelijoiden osalta myös meneillään olevaan opiskelijavalintauudistukseen. Kirjauksesta tulisi tulla selkeämmin esille, minkälaisen opiskelijavalintajärjestelmän opiskelijat haluavat.

2. Potkua kestävään koulutusvientiin

SYL:llä ei ole juuri ollut proaktiivista koulutusvientivaikuttamista, joten erillinen toimintasuunnitelmaprojekti on paikallaan. TYY kokee, että pelkät jatkuvan toiminnan kirjaukset johtaisivat nykyisenlaisen lukukausimaksuvastustamisen jatkamiseen uusien nostojen tekemisen sijaan. Koulutusvientikeskustelu on tällä hetkellä valtakunnallisesti sekavaa, joten SYL:n tulisi käyttää tässä nk. agenda setting -valtaa ja määrittellä, miten asiasta keskustellaan. SYL:n on pidettävä huoli, että koulutusvientä tehdään tulevaisuudessa eettisten periaatteiden mukaisesti.

Motiiveja koulutusviennin edistämisen takana pitäisi avata. Kirjauksessa tulisi tuoda selvemmin esille, miksi on tärkeää, että SYL tekee koulutusvientivaikuttamista. Kirjaukseen voisi esimerkiksi lisätä alkuun yhden lisäkappaleen, jossa tuodaan esiin seuraavia huomioita:

- koulutusviennin rooli yliopistojen rahoituspohjan vakauttamisessa
- lukukausimaksukeskustelun purkaminen ja väärinkäsitysten ehkäiseminen
- koulutusviennin muut positiiviset ulkoisvaikutukset

Ensimmäisessä kappaleessa termit ”eettisesti” (rivi 78) ja ”parempaa” (rivi 79) pitäisi avata ja konkretisoida. Mielestämme SYL:n tulee tuoda aktiivisesti esiin koulutusviennin laadun ja eettisyyden näkökulmia. Projektin suunnittelemiseen tulisikin ottaa mukaan eettisen koulutusviennin osaajia, esimerkiksi Kepa. Riviltä 82 olisi poistettava teksti ”tilauskoulutuksesta ja muusta”: tilauskoulutusta ei kannattane erityisesti painottaa, sillä kyseisellä koulutusviennin muodolla on suhteellisen vahvat kytkökset lukukausimaksukeskusteluun. Lisäksi riviltä 84 termit ”ruohonjuuritasolla” ja ”makrotasolla” tulisi avata ja konkretisoida ja riville 88 lisättävä yhteistyökumppaneiden luetteloon SAMOK.

3. Opiskelijan toimeentulon tulevaisuus

Esitämme, että tämä toimintasuunnitelman kohta poistetaan. Mielestämme eduskuntavaali- ja hallitusohjelmavaikuttamiseen tulisi käyttää suuri osa vuoden 2015 SYL:n sosiaalipoliittisen sektorin resursseista, sillä tällöin muodostetaan merkittäviä linjoja vuosiksi eteenpäin.

Mikäli toimintasuunnitelman kirjaus säilytetään, esitämme, että sitä muokataan kahden konkreettisemman projektin suuntaan. Ensimmäisen projektin tavoitteena olisi muodostaa selkeä kuva sosiaaliturvajärjestelmän tulevaisuudesta yhdistämällä opintotukilinjat ja Askeleet kohti perustuloa -askelmerkit. Projektin tulee tuottaa konkreettisia toimenpiteitä pitkäjänteisen tulevaisuussuuntautuneen perustulotavoitteen ja jokapäiväisten toimeentulotavoitteiden yhteensovittamiseksi.

Toinen projekti keskittyisi muodostamaan kuvan opiskelijoiden toimeentulon moninaisuudesta. Otuksen ja ylioppilaskuntien kanssa yhteistyössä kerätyn tiedon perusteella tulisi selvittää erityisesti osa-aikaisen opiskelun edellytyksiä, opintotuen ulkopuolella olevien opiskelijoiden tilannetta ja vapaaehtoisen opintotuen ulkopuolelle jättäytymisen syitä. Myös tiedon kerääminen opintotuen kaksiportaisuuden vaikutuksista olisi ylioppilaskunnille tärkeää.

Väestöliiton Perheystävällisesti töissä -projektin tavoitteet jäävät toimintasuunnitelmassa epäselväksi ja näin on vaikea arvioida sen merkitystä perheellisten opiskelijoiden edunvalvonnalle. TYY katsoo, että projekti olisikin syytä siirtää joko jatkuvaan toimintaan tai jättää kokonaan pois.

4. Maisteri 2.0

Tämä kirjaus tulisi sulauttaa projektiin 5. *Maailman paras työelämä*. Näiden projektien pohjalta voidaan luoda toimenpideohjelma Askeleet kohti tulevaisuuden työelämää. Tässä julkaisussa voidaan kuvata ne toimenpiteet, joihin työelämän muuttuneiden rakenteiden johdosta koulutuksessa on ryhdyttävä.

Kuvauksen kolme ensimmäistä kappaletta vain taustoittavat yliopistojen toimintaympäristöä työelämän muutoksissa eivätkä sisällä toimenpide-ehdotuksia. Projektin kuvaamasta työstä osa on jo tehty *Tulevaisuuden yliopisto* -projektissa tänä vuonna. Tältä osin kyse on projektin toistamisesta uudestaan sellaisenaan eikä sen jatkamisesta eteenpäin. Lisäksi SYL:llä on jo näkemys Suomen korkeakoulujärjestelmän tulevaisuudesta voimassa olevassa linjapaperissaan. Liiton on keskityttävä konkreettisiin ratkaisuihin rakenteiden toteuttamisesta.

Projektin neljännen kappaleen hallitusohjelmataavoite löytyy sellaisenaan jo valmiiksi ensimmäisen toimintasuunnitelmaprojektin *1. Eduskuntavaalit 2015 ja hallitusohjelma 2015–2019* kirjauksessa *4. Vauhtia korkeakoulukentän rakenteelliseen kehittämiseen* eikä kaipaa toistamista, mikäli ensimmäistä toimintasuunnitelma- kirjauksta ei muuteta tai poisteta. Korkeakoulujärjestelmää kehitetään opiskelijoiden tavoitteiden suuntaan parhaiten juuri hallitusohjelmavaikuttamisen kautta.

Viidennessä kappaleessa mainittu vaikuttaminen korkeakoulujen kehittämissuunnitelma KESUun tapahtuu varmasti aina niinä vuosina, joina ministeriö laatii suunnitelman. Sikäli sekään ei vaadi omaa kirjaustaan.

Eniten sisältöä projekti tarjoaa näkökulmassaan varautua tulevaisuuden työelämän muutoksiin. Erillisenä projektina sitä ei kannata toteuttaa.

5. Maailman paras työelämä

Projekti on tärkeä ja hyvä lähtökohta tulevien vuosien työelämävaikuttamiselle. Nuori työelämäsektori tarvitsee konkreettista projektia vakiintuakseen normaalisti edunvalvontasektoriksi muiden sektorien rinnalle. Eläkeratkaisun jälkeen työelämävaikuttamista on tarpeellista ohjata uuteen suuntaan. Mikään taho ei ole vielä onnistunut nostamaan julkiseen keskusteluun kattavaa näkemystä siitä, millainen on tulevaisuuden työelämä Suomessa 2020- ja 2030-luvuilla, joten SYL:llä on mahdollisuus toimia tässä keskustelunavaajana.

Työelämänäkemyksen tulee olla kokonaisvaltainen, eikä se saa rajoittua koskemaan vain työurien pidentämistä. Projektissa on huomioitava kirjauksessa mainittujen työelämän aspektien lisäksi opiskelun aikainen työura, akateeminen pätkätyöttömyys ja kehittyvä teknologia. Tuotettuun työelämänäkemykseen tulee sisällyttää *Maisteri 2.0 -projektin* tavoitteisiin kirjattu visio siitä, millaista osaamista yhteiskunta ja yksilö tarvitsevat tulevaisuudessa. Korkeakoulujärjestelmää tarkastellaan uuden työelämänäkemyksen valossa.

Työelämänäkemyks on päivitettävä tuoreeseen julkaisuun, jossa esitetään laaja-alaisen vision lisäksi myös konkreettisia askelia työelämän parantamiseen. 78 keinoa työurien pidentämiseen -julkaisun päivittäminen on tarpeellista, ja se lisää SYL:n työelämäsektorin tavoitteiden näkyvyyttä ja hyödyttää kentän työelämätoimijoita. Julkaisussa esitetään myös tällä hetkellä *Maisteri 2.0 -projektiin* kirjattu paras mahdollinen ratkaisu oikeaksi rakenteeksi tulevaisuuden osajien kouluttamiseksi, ja keinot rakenteen toteuttamiseksi.

Kirjauksen viimeinen kappale on epämääräinen eikä sisällä käytännön toimia ylioppilaskuntien ja kuntien välisen yhteistyön kehittämiseksi. Esitämme viimeistä kappaletta poistettavaksi, jotta projektissa voidaan täyspainoisesti keskittyä työelämän visioon ja sen toteuttamisen keinoihin.

6. SYL:n vaikuttamistoiminnan ja organisaation kehittäminen

Kirjauksen ensimmäinen, pitkä kappale sisältää lähinnä taustoitusta ja kuvauksen vaikuttajaviestintäyritysten toiminnasta, jonka paikka ei ole SYL:n toimintasuunnitelmassa. Projekti itsessään on keskeneräinen. Projektin kuvauksessa tulisi selvemmin nimetä niitä sidosryhmiä, joiden kanssa organisaation kehittämistä tulisi tehdä.

Projektin tulokset tulisi pystyä määrittämään paremmin ja konkretisoida organisaation kehittämisalueita. Mielestämme tuloksena tulee olla esimerkiksi selvempi näkemys ylioppilaskuntien ja SYL:n työnjaosta sekä ylioppilaskuntien osallistumisesta ja vaikuttamismahdollisuuksista.

Muuta:

Vaikka SYL:n hallitus ei esitäkään liiton poliittisen linjapaperin avaamista liittokokouksessa haluaisimme tehdä erään teknisen huomion. Linjapaperin kohdassa 4.3.4. *Liikunta*, riveillä 293-296 lukee seuraavaa: *Korkeakouluopiskelijoiden liikuntamahdollisuuksien edunvalvonnasta vastaa valtakunnallisesti Opiskelijoiden Liikuntaliitto (OLL), jonka jäsen SYL on. OLL:n tärkeimmät tehtävät ovat edunvalvonnallisena palvelujärjestönä toimiminen ja opiskelijoiden liikuntakynnyksen alentaminen.* Huomauttaisimme, että vuoden 2013 liittokokouksen päätöksellä SYL ei enää ole OLL:n jäsen ja siksi kirjaus tulisikin korjata tältä osin paikkansa pitäväksi.

Turussa 9.10.2014

Turun yliopiston ylioppilaskunta

Jussi Nieminen
hallituksen puheenjohtaja

Tomi Nyström
pääsihteeri

Lisätietoja:

Hallituksen puheenjohtaja Jussi Nieminen, tyy-pj@utu.fi